

ЧИННИКИ, ЩО ВПЛИВАЮТЬ НА ФОРМУВАННЯ ВИТРАТ ПРОМИСЛОВОГО ПІДПРИЄМСТВА

Одеський національний політехнічний університет, Одеса

Механізм формування витрат для промислового підприємства має велике значення, тому вчені приділяють багато уваги визначенню та класифікації чинників, що впливають на витрати підприємства.

Чинники, що впливають на витрати, – це сукупність причин (обставин), які зумовлюють зміну величини, структури, напрямку і динаміки розвитку витрат [1].

Мета дослідження – визначення та класифікація основних чинників, що впливають на витрати промислового підприємства.

Слід зазначити, що на витрати промислового підприємства впливає багато чинників, тому дуже важливо визначити основні з них та їх класифікувати.

До основних чинників, що впливають на витрати промислового підприємства можливо віднести чинники надані у Таблиці 1 [3].

Таблиця 1. Основні чинники, що впливають на витрати промислового підприємства

Категорії	Чинники	Зміст
По мірі залежності від діяльності підприємства	– зовнішні	не залежать від діяльності підприємства, вони лише впливають на вирішення виходу підприємства на ринок і дозволяють ефективніше впливати на витрати
	– внутрішні	залежать від діяльності підприємства та впливають на напрям і динаміку розвитку витрат, можуть змінювати структуру і величину витрат
По масштабах дії на витрати підприємства	– загальнодержавні	пов'язані з політикою уряду в області економіки (наприклад, стягнення податків, мит, які відносяться на собівартість продукції; регулювання цін і тарифів на продукцію; здача в оренду об'єктів державної власності)
	– внутрігалузові	пов'язані з галузевими особливостями (наприклад, наявність і якість системи цін на продукцію; цінові і тарифні, галузеві угоди)
	– внутрішньовиробничі	пов'язані з використанням матеріально-технічних, трудових і фінансових ресурсів підприємства

Розглянемо більш детально зовнішні та внутрішні чинники.

Зовнішні та внутрішні чинники, що впливають на витрати промислового підприємства надані у Таблиці 2 та Таблиці 3 відповідно [2].

Також на витрати промислового підприємства впливають інші чинники: технологічні, технічні та структурні чинники виробництва.

До технологічних чинників відносяться: склад і структуру технологічних процесів; якість технологічної підготовки виробництва; якість управління технологічними процесами; рівень механізації і автоматизації технологічних процесів; вживання ресурсозбережних і енергозбережних технологій [5].

До технічних чинників, що впливають на витрати, відносяться: склад і структура основних матеріальних технічних засобів підприємства; склад і структура оборотних матеріальних технічних коштів підприємства; технічні характеристики і технічний стан

матеріальних технічних засобів; рівень використання матеріальних технічних засобів [5].

Таблиця 2. Зовнішні чинники, що впливають на витрати промислового підприємства

Зовнішні чинники	Зміст
Кліматичні умови, географічне положення, засоби зв'язку і комунікації, в яких розташоване підприємство	чим вони краще, тим нижче витрати, пов'язані з виробництвом і продукцією;
Наявність ресурсів в регіоні	чим доступніше за ціною і розташуванням, а також краще за якістю ресурси, тим нижче витрати, пов'язані з виробництвом і продукцією
Наявність і характеристики ринку передових технологій	чим доступніше за ціною і краще за технологію, тим нижче витрати, пов'язані з виробництвом і продукцією
Екологічний стан регіону	чим гірше, тим вище витрати, пов'язані з екологічною безпекою виробництва, а також вище величина штрафів за нанесення збитку природному довкіллю і відрахувань на природоохоронну діяльність
Темпи інфляції в регіоні	чим вище цей показник, тим швидше зростає сума витрат по оплаті праці персоналу; відрахуванням на соціальні заходи й тому подібне
Рівень орендних ставок	періодичне зростання системи державних орендних ставок викликає підвищення суми витрат виробництва
Ставки податкових платежів, що входять до складу витрат виробництва	зміна платежів або рівня податкових ставок впливають на загальний рівень витрат підприємства

Таблиця 3. Внутрішні чинники, що впливають на витрати промислового підприємства

Внутрішні чинники	Зміст
Чинники виробництва	ці чинники обумовлені характеристиками виробничого середовища і трудового процесу
Чинники, пов'язані з соціально-економічними стосунками, що існують на підприємстві	ці чинники відображають рівень матеріальної і моральної зацікавленості працівників в результатах своєї праці і скороченні витрат зокрема, а також їх задоволеність від роботи на підприємстві

До структурних чинників виробництва відносять організаційно-управлінські чинники, що впливають на витрати підприємства, наприклад, відповідність моделі управління і типа менеджменту організаційно-виробничій структурі підприємства і планам по її стратегічному розвитку; наявність і ефективність інтегрованої системи управління підприємством, в т.ч. витратами; якість управлінських рішень; корпоративна культура; постійне поліпшення; професіоналізм менеджерів; автоматизація управлінських процесів [6].

Отже, як бачимо, існує багато чинників які впливають на витрати промислового підприємства тому слід їх визначити, правильно класифікувати що дозволить ефективніше впливати на витрати та їх мінімізувати.

Список літератури:

1. Новый экономический и юридический словарь. Под ред. А. Азриляна. – М.: Институт новой экономики, 2003;
2. Экономика и организация деятельности торгового предприятия: Учебное пособие / Под общ. ред. А.Н.Соломатина. - М.: ИНФРА-М, 2000;
3. М.І. Трубочкина. Управление затратами предприятия: Учеб. пособие. - 2-е изд. испр. и доп. - М.: ИНФРА-М, 2009;
4. И. Либерман. Управление затратами. – М.: ИКЦ «МарТ», Ростов н/Д: Издательский центр «МарТ», 2006;
5. Организация производства на предприятии (фирме): Учеб. пособие / Под ред. О.И. Девяткина. – М.: ИНФРА-М, 2004.
6. 6. Основы менеджмента: современные технологии. Учебно-методическое пособие / Под ред. проф. С.А. Чернышева. – М.: ИКЦ «МарТ», Ростов н/Д: Издательский центр «МарТ», 2003.